

Pregledni članak

UDK 930.25:651.53:353.5:335.6.

SREĐIVANJE I STRUČNA OBRADA GRADNJE NIŽIH ORGANA UPRAVE SOCIJALISTIČKOG PERIODA

Slavojka Šadek, Historijski arhiv, Zagreb, Opatička 29.

Ovaj prikaz o radu na sređivanju i stručnoj obradi građe nižih organa uprave treba da prikaže na koji je način sređen fond gradske uprave — Gradski narodni odbor Zagreb. Građa toga odbora ulazila je u arhiv, tj. preuzeta je po primopredajnim zapisnicima u više navrata. No, iako popisi građe koja je preuzeta mogu poslužiti kao prvo informativno sredstvo, pristupilo se kontroli stvarnog stanja po svim popisima i podacima u ulaznoj knjizi primljene građe.

Poslovi koji spadaju u nadležnost narodnih odbora mogu se prema svojoj materiji razvrstati u nekoliko grupa (oblasti): opći poslovi — opća uprava, oblast financija, oblast privrede oblast urbanizma, komunalno-stambeni poslovi, građevinsko-regulatorni poslovi, oblast društvenih djelatnosti, poslovi narodnog zdravlja i socijalne politike, poslovi prosvjete i kulture, unutrašnji poslovi i narodna obrana. Od 1946. god. komunalni se sistem u gradu izgrađivao u nekoliko etapa. Najznačajnije promjene zbile su se 1952, 1955. i 1962. godine. Tih su godina izvršene temeljite teritorijalne promjene, reorganiziran je mehanizam vlasti i usavršen mehanizam društvenog upravljanja. Postojale su i promjene, koje su imale više-manje karakter rješavanja izvjesnih teritorijalnih pitanja važnih za sâm grad.

1. God. 1945. grad Zagreb je imao Gradski narodni odbor, a na njegovu području bilo je šest rajona: Centar, Medveščak, Maksimir Trnje, Trešnjevka, Čnomerec. Potkraj godine bila je gradu priključena bivša općina Čnomerec i formiran sedmi rajon Kustošija.

2. God. 1947. ukinut je sedmi rajon Kustošija, njegov sjeverni dio pripojen je rajonu Čnomerec, a južni dio rajonu Trešnjevka. Naselje Žitnjak izdvaja se iz rajona Trnje i postaje gradsko naselje s ovlaštenjem mjesnog narodnog odbora.

3. God. 1949. pripojeno je gradu područje Zagrebačke Dubrave koje je ušlo u sastav područja rajona Maksimir. Iste godine bilo je izdvojeno naselje Gornji Bukovac iz sastava Mjesnog narodnog odbora Remete i pripojeno gradu Zagrebu, rajonu Maksimir. Te je godine grad Zagreb imao ove rajone: Centar, Medveščak, Maksimir sa Zagrebačkom Dubravom i Gornjim Bukovcem, Trnje, Trešnjevka, Čnomerec i gradsko naselje Žitnjak.

4. God. 1950. bile su izvršene dvije administrativno-teritorijalne podjele koje se tiču grada. U siječnju mjesecu bili su ukinuti mjesni narodni odbori u okolici Zagreba čiji su se teritoriji neposredno nadovezivali na gradska područja. Područja ukinutih mjesnih narodnih odbora pripojena su postojećim rajonima. Rajonu Centar pripojena su sela Mlinovi i Šestine, rajonu Medveščak Gračani, rajonu Maksimir: Markuševac Remete, Granešina, Čulinečka Dubrava i sjeverni dio Resničkog Gaja, rajonu Trnje: Remetinec i Gaj, rajonu Trešnjevka: Jarun, Špansko te dijelovi Podsuseda i Stenjeveca, a rajonu Črnomerec: Bijenik, Borčec, Mikulići, Stenjevec, Vrapče, Vrapče Gornje ispod Crkve, Bregi te sjeverni dio Podsuseda. Polovinom 1950. god. Zakonom o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske bila je izvršena korektura teritorijalne podjele grada. Tim su zakonom ostali rajoni: Centar, Medveščak, Maksimir, Trnje, Trešnjevka i Črnomerec, a formirana su, uz postojeće gradsko naselje Žitnjak, još i naselje Markuševac, Podsused, Stenjevec. Sve do sada spomenute promjene spadaju u razdoblje prve etape izgradnje lokalne samouprave. U toj etapi lokalni organi vlasti u mjestu, gradu i gradskom rajonu, odnosno naselju bili su narodni odbori. Promjene područja kretale su se isključivo prema lokalnoj situaciji.

5. God. 1952, stupanjem na snagu novog Zakona o narodnim odborima, ukinuti su rajonski narodni odbori, a uvedene kao političko-teritorijalne jedinice općine, gradovi, gradske općine i kotari. U tim političko-teritorijalnim jedinicama osnovni organi vlasti i dalje su bili narodni odbori. U to su doba njihovi izvršni organi bili izvršni odbori. Do god. 1952. narodni su odbori bili predstavnički organi organizirani na jednodomnom principu. God. 1952. ukinut je Gradski izvršni odbor, a njegovi poslovi preneseni su na predsjednika i pet savjeta: za privredu, komunalne poslove, prosvjetu i kulturu, zdravlje i socijalnu politiku te unutrašnje poslove. Ti savjeti formirani su kao izvršni i upravni organi narodnog odbora. Istodobno se napuštao jednodomni sistem u kotarskim i gradskim narodnim odborima. U te se organe vlasti uvode vijeća proizvođača kao predstavnička tijela proizvođača. Poslije izbora iz god. 1952. za odbornike Gradskog vijeća i Vijeća proizvođača narodni odbor grada počeo je djelovati u dvodomnom sistemu. Pored dva vijeća postojalo je 10 odborničkih komisija, 5 savjeta te administracija sastavljena od tajništva, 7 odjela i 2 uprave, i to: Tajništvo, Odjel za narodno zdravlje, Odjel za socijalne poslove, Odjel za prosvjetu i kulturu, Odjel za privredu, Odjel za građevinarstvo i komunalne poslove, Odjel za stambene poslove, Uprava za prihode i budžet, Uprava za unutrašnje poslove.

Sve su te promjene bile rezultat privrednih političkih i organizacionih promjena i mjera koje su bile poduzete počevši od god. 1950, među kojima je centralno mjesto zauzimao novi sistem upravljanja socijalističkom privredom na osnovi prava upravljanja neposrednih

proizvođača. Vijeće proizvođača ubrzo se razvilo kao sasvim samostalno tijelo, kao organ neposrednih proizvođača ravnopravan s Gradskim vijećem prilikom donošenja društvenih planova, budžeta i drugih akata, ponajprije onih koji su se odnosili na preraspodjelu sredstava ili na druge mjere u privredi i komunalnim službama.

Promjene koje su se zbile u 1952. god. odrazile su se i u teritorijalnoj organizaciji grada. Rajonski su narodni odbori bili ukinuti i za uže područje grada uspostavljeno je jedinstveno predstavničko tijelo: Narodni odbor grada, sastavljen od Gradskog vijeća i Vijeća proizvođača. Gradska uprava bila je organizirana na užem području grada decentralizirano, tako da su na područjima ukinutih rajonskih narodnih odbora bile uz izvjesne teritorijalne korekture osnovane ispostave, i to: Centar, Medveščak, Maksimir, Trnje, Trešnjevka, Črnomerec.

Na perifernim dijelovima grada bile su osnovane općine u sastavu grada, i to: Zagrebačka Dubrava Gračani, Markuševec, Kustošija, Podsused, Remete, Stenjevec, Šestine i Vrapče.

Gradska su naselja bila: Bijenik, Bukovačko naselje, Dedići, Mlinovi, Mali Gaj, Podbrežje-Kajzerica, Veliki Gaj, Žitnjak.

6. Organizacija vlasti na temelju te teritorijalne podjele nije se dugo zadržala. God. 1953. na užem se području grada ukidaju ispostave i formiraju općine. Tada je cijelo područje grada bilo podijeljeno na 17 općina: Črnomerec, Donji Grad, Gornji Grad Medveščak, Maksimir, Trnje, Peščenica, Trešnjevka, Dubrava, Markuševec, Remete, Gračani, Šestine, Kustošija, Vrapče, Stenjevec, Podsused.

7. God. 1955. dolazi do novih teritorijalnih promjena. Stvaraju se općine s čvršćom materijalnom bazom. Takve su općine ubrzale dalji razvoj samoupravljanja a time i stvaranje novih odnosa u društvenopolitičkoj zajednici. Napose se do te godine učvrstilo samoupravljanje radnih ljudi u privrednim organizacijama, što je dovelo do stvaranja dvodomnog sistema i u općinama. U novom je periodu općina, a ne više kotar, postala osnovna političko-teritorijalna organizacija samoupravljanja radnog naroda i osnovna društveno-ekonomska zajednica stanovnika. U takvim se uvjetima kretala i nova teritorijalna podjela grada. Općine Kustošija, Stenjevec i Vrapče spojene su u jednu općinu pod nazivom Susedgrad. Ukinuta je općina Gračani i pripojena općini Medveščak. Općina Šestine, i to sela Dedići, Gornji Mlinovi, Šestine i Šestinski Kraljevec, pripojeni su općini Gornji Grad, a sela Bijenik, Lukšić i Mikulići općini Črnomerec. Nakon tih promjena grad Zagreb je podijeljen u 10 općina: Črnomerec, Donji Grad, Gornji Grad, Medveščak Maksimir, Susedgrad, Trnje, Trešnjevka, Peščenica, Zagrebačka Dubrava. Na taj su način bile stvorene i na području grada Zagreba općine sa širom materijalnom bazom i mehanizmom samoupravljanja koji je odgovarao tadašnjem stupnju razvoja društva.

God. 1955. ukinuti su tadašnji kotar Zagreb, Dugo Selo, Zelina, Velika Gorica i Samobor, čime je za grad Zagreb nastala nova situacija.

Područje ukinutih kotara i područje grada Zagreba sjedinjeno je i čini jedinstveno područje kotara Zagreb. Područje kotara-grada od tada se sastoji od spomenutih 10 općina koje čine općine užeg područja grada i 7 općina šireg područja. Općine na širem području su: Remetinec, Samobor, Dugo Selo, Velika Gorica, Zaprešić i Zelina. God. 1957. pretvara se jezično »kotar« Zagreb u »grad« Zagreb. Međutim njegov narodni odbor vršio je tada funkciju kotarske skupštine, ali je bio istodobno i zajedničko predstavničko tijelo općina užeg područja grada. Uže područje grada povećava se za područje općine Remetinec. Od tada imamo na užem području grada 11 općina: Črnomerec, Donji Grad, Gornji Grad, Medveščak, Maksimir Peščenica, Remetinec, Trnje, Trešnjevka, Susedgrad, Zagrebačka Dubrava, a na širem području šest općina: Dugo Selo, Samobor, Sesvete, Velika Gorica, Zaprešić, Zelina.

8. God. 1960. izdvaja se općina Jastrebarsko iz kotara Karlovac i pripaja gradu Zagrebu.

9. God. 1962. izvršena je posljednja teritorijalna promjena. Gradukotaru pripaja se područje kotara Krapina, na kojem je formirano pet općina: Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Zabok, Zlatar Bistrica. Na užem području grada spojile su se općine Črnomerec i Susedgrad u novu općinu Črnomerec, a općine Donji Grad i Gornji Grad spojile su se u općinu Centar. Osim toga, općine Maksimir i Zagrebačka Dubrava, spojile su se u općinu Maksimir. Općina Sesvete, koja je do tada bila na širem području grada, postala je dio užeg područja. Nakon tih promjena uže područje grada sačinjavaju općine: Centar, Maksimir, Medveščak, Peščenica, Remetinec, Sesvete, Trnje, Trešnjevka, Črnomerec.

Na širem području grada nalazile su se općine: Dugo Selo, Samobor, Jastrebarsko, Velika Gorica, Zaprešić, Zabok, Zelina, Donja Stubica, Klanjec, Zlatar Bistrica, Krapina.

U razmatranju organizacije uprave u gradu konstatirano je da je svaku administrativno-teritorijalnu podjelu grada pratila i reorganizacija lokalne administracije u većem ili manjem opsegu. Zbog učestalih administrativno-teritorijalnih podjela ona nije bila u mogućnosti da se konsolidira, a još manje modernizira. Svaka se rasprava i odluka o organizaciji uprave u proteklom razdoblju više ili manje svela na utvrđivanje osnovnih organa uprave, na njihov djelokrug ili broj radnih mjesta.

Prije nego se pristupilo sređivanju i obradi izvršena je kontrola građe po popisima primopredajnih zapisnika, koji su poslužili kao prvo informativno sredstvo i podacima u ulaznoj knjizi primljene građe. Izrađen je historijat fonda s promjenama organizacionih šema, tj. unutrašnjom organizacijom na osnovi same građe, zapisnika sjednica Izvršnog odbora i sjednica skupštine Gradskog narodnog odbora, zakonskih propisa i uputstava o radu narodnih odbora te administrativnom poslovanju. Na osnovi tih podataka utvrđen je plan sređivanja s klasifikacionim planom. Utvrđeno je da se u prvobitnom poslovanju Grad-

skog narodnog odbora u njegovoj operativi kretanje spisa i rad na njima odvijao ovako: ulazni spisi poslani na adresu pojedinih organizacionih jedinica uvođeni su u urudžbeni zapisnik (djelovodnik) dotične organizacione jedinice i nose žig organizacione jedinice. Odavde su ti spisi odašiljani na obradu pojedinim odsjecima ili referadama u sklopu organizacione jedinice. Nakon završene obrade ulazni spisi vraćeni su u nadležnu organizacionu jedinicu koja ih je primila. Dakle, važio je decentralizirani sistem administrativnog poslovanja.

Klasifikacija građe izvršena je na osnovi klasifikacionog plana koji je izrađen po organizacionoj šemi i samoj građi. Građa je pri klasificiranju razvrstana na organizacione jedinice kojima pripada, te se prilikom daljeg sređivanja — sistematizacije poštivao poredak spisa iz operative, a to je: u organizacionim jedinicama spisi su fascikulirani pretežno po brojevima urudžbenog zapisnika, i po temama-materiji: izvještaji, podaci, zapisnici o pregledu itd.

U Gradskom narodnom odboru bila su zastupljena oba sistema, što se i poštivalo prilikom sređivanja jer je tako zahtijevao i poredak dokumenata u svakoj organizacionoj jedinici. Pri daljem sređivanju-sistematizaciji spisa u najvećoj mjeri sačuvan je odnosno uspostavljen poredak iz operative za razdoblje od 1945. god. dalje (poštivan je princip provenijencije). God. 1952. izvršena je reorganizacija narodnih odbora na temelju Zakona o reorganizaciji narodnih odbora. Pojedina povjereništva i savjeti ukinuti su, a njihovi poslovi ušli su u djelokrug pojedinih odjela odnosno odsjeka pojedinih odjela.

U Odjel za socijalne poslove: 1. poslovi za odgoj djece i socijalno staranje (socijalna zaštita), 2. posredovanje i inspekcija rada; Odjel za privredu: 1. industrija i obrt, 2. trgovina i opskrba, 3. turizam i ugostiteljstvo, 4. poljoprivreda i šumarstvo; Odjel za građevinarstvo i komunalne poslove: 1. građevinarstvo, 2. komunalni poslovi, 3. lokalni saobraćaj.

U klasifikacionom planu sva povjereništva i savjeti te sve organizacione jedinice koje su postojale od 1945. god. dalje ostavljeni su odvojeno, jer sama građa nosi oznaku samo jednog od njih. Znači da se zadržao administrativni postupak.

Daljni sistem administrativnog poslovanja i načina arhiviranja dokumenata propisan je aktima o poslovanju. Prvo je Uputstvo o uvođenju jednoobraznog djelovodnika za poslove opće administracije« (Sl. list 5/1950. od 25. siječnja). Tim uputstvom nije riješen u potpunosti problem administrativnog poslovanja jer se ono odnosi samo na vođenje urudžbenog zapisnika, a ostala pitanja, kao na primjer pitanje vrste knjiga i evidencije koje bi se imale voditi uz urudžbeni zapisnik, pitanje načina sređivanja i čuvanja spisa, problemi organizacije kontrole administrativnog poslovanja i drugo, ostavljeni su praksi. Urudžbeni zapisnik glavna je evidencija službe opće administracije; iz njega

se vidi kada je neki spis (dopis) primljen i zaveden, na što se odnosi, kome je dodijeljen u rad, što je sve u vezi s jednim predmetom primljeno, a preko njega prati se i kretanje predmeta sve do njegovog rješenja.

»Uredba o kancelarijskom poslovanju« (Sl. list 50/1957. od 4. prosinca) utvrđuje opća načela o organizaciji i načinu kancelarijskog poslovanja. Kancelarijsko poslovanje obuhvaća primanje i pregledanje pošte, zavođenje spisa, dostavljanje spisa u rad, administrativno-tehničko obrađivanje spisa, otpremanje pošte, zavođenje spisa te njihovo stavljanje u arhiv i čuvanje. Kancelarijski poslovi vrše se kod svih organa uprave u posebnoj organizacionoj jedinici-pisarnici. Osnovna knjiga za evidenciju jest urudžbeni zapisnik po sistemu osnovnih brojeva i podbrojeva. Po pravilu vodi se samo jedan urudžbeni zapisnik. Pojedine organizacione jedinice mogu voditi posebne urudžbene zapisnike. Osnovnim brojem označuje se predmet, a podbrojevima spisi koji se odnose na isti predmet. Za povjerljivu odnosno strogo povjerljivu poštu vodi se poseban povjerljivi odnosno strogo povjerljivi urudžbeni zapisnik. Pojedine organizacione jedinice mogu voditi svoje urudžbene zapisnike ako je to predviđeno propisima o njihovoj organizaciji.

Za pojedine vrste spisa mogu se voditi posebne propisane evidencije, upisnici i dr. Vode se i pomoćne knjige, evidencije, registar, interna dostavna knjiga, dostavna knjiga za poštu i dr.

Riješeni predmeti stavlja se u arhiv i čuvaju u njemu. Sređuju se po arhivskim znakovima. Arhivski znak sastoji se od oznake unutrašnje organizacione jedinice koja je predmet riješila i oznake grupe poslova u koju predmet spada po svom sadržaju. Plan arhivskih znakova utvrđuje se početkom svake godine.

Na temelju točke 128. »Uputstva za izvršenje Uredbe o kancelarijskom poslovanju« svi organi uprave sređivat će svršene predmete u svojoj arhivi po arhivskim znakovima propisanim »Naredbom o planu jedinstvenih arhivskih znakova za sve organe uprave na teritoriju NR Hrvatske« (NN, 7/1958. od 24. veljače). Plan arhivskih znakova sastavljen je iz pregleda glavnih grupa poslova iz djelokruga organa uprave. Poslovi glavnih grupa razrađeni su u grupe i dalje raščlanjeni arhivskim znakovima za pojedinu vrstu poslova. Arhivski znakovi razrađeni su po materiji, a ne prema organima i organizacionim jedinicama, pa se stoga službe svih organa uprave mogu služiti propisanim arhivskim znakovima.

Povjerljivi i strogo povjerljivi spisi čuvaju se odvojeno od običnih spisa i to na način koji odgovara čuvanju njihove povjerljivosti. Spisi organa uprave kojima se vrši službeno dopisivanje moraju sadržavati zaglavlje, naziv i adresu primaoca, kratku naznaku sadržaja spisa, tekst spisa, otisak službenog pečata i potpis ovlaštene službene osobe.

Pregled i obrada knjiga

Izvršen je pregled knjiga jer se preko njih pronalazi način arhiviranja i povezivanja predmeta, odnosno sistem rada registrature. Pregledane knjige identificirane su po grupama, i to *osnovne knjige*: urudžbeni zapisnici, zapisnici sjednica; *pomoćne knjige i evidencije*: kazala urudžbenih zapisnika i pomoćne knjige koje se vode u pisarnici opće uprave; *brački spiskovi*: jedinstveni opći birački spisak, imenik biračkog spiska; *radni odnosi*: matične knjige radnika, tj. evidencije koje se vode u općoj upravi, *evidencije o imovini* (materijalno poslovanje): knjiga i kartice nepokretne imovine i inventara, knjige i kartice sitnog inventara i potrošnog materijala; *administrativne knjige* (financijsko-knjigovodstvene): poslovne knjige, dnevnik, glavna knjiga, knjiga inventara i dr.; *pomoćne knjige potrebne za osiguranje podataka*: o stanju i kretanju svih sredstava koje koriste i o izvorima tih sredstava, o izvršavanju financijskog plana za redovnu djelatnost, o sredstvima za posebne namjene i korištenje tih sredstava, i dr.

Knjige su klasificirane po vrstama, unutar pojedinih grupa kronološki: popisane su, i to svaka knjiga posebno, naznačen je naziv organizacione jedinice, vrsta knjige, godina, kod urudžbenog zapisnika brojevi, a kod kazala oznaka slova. Zatim su knjige popisane po redoslijedu: urudžbeni zapisnici, kazala urudžbenih zapisnika, registri i njihova kazala, zapisnici sjednica, glavne računovodstvene knjige, ostale pomoćne administrativne knjige, ostale pomoćne računovodstvene knjige.

Kartoteke su identificirane po vrstama i popisane: *različite administrativne*: kartoteke osoblja koje su složene po organizacionim jedinicama, a unutar njih po abecedi; isplate osobnih dohodaka, složene po organizacionim jedinicama, kronološki po mjesecima; potrošačke kartice složene su po strogoj abecedi jer nedostaju osnovne evidencije; *privredno-računovodstveneog karaktera*: finanncijske kartice, evidencije kredita, evidencije prihoda, evidencije poreznih isplata; *ostale pomoćne kartoteke*, koje su izradili službenici radi lakšeg pronalaženja građe.

Izrada pismenog prijedloga za izlučivanje građe po vrstama

Poštivajući pravilo da se trajno sačuva ona građa koja sadrži podatke o činjenicama i odnosima koji su značajni za karakter i suštinu vlasti gradske uprave, organizacionu strukturu, nadležnost, djelovanje i sistem administrativnog poslovanja, te u težnji da se iz arhivske građe izdvoji suvišna registraturna građa, pristupilo se za pojedina funkcionalna područja valorizaciji te izradi Liste za izlučivanje s obrazloženjem i Plana odabiranja i izlučivanja spisa na osnovi Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima (NN, 25/1978), i Pravilnika o odabiranju i izlučivanju registraturne građe (NN, 36/1981), za pojedine vrste i na nivou općina gdje se pokušalo slijediti arhivske znakove.

U radu narodnog odbora nastaju i takvi dokumenti čija se stručna, znanstvena ili praktična vrijednost zbog velikog broja tipskog ponavljanja smanjuje, ima karakter dupluma.

Za izvršenje izlučivanja potrebno je da direktor arhiva svojim rješenjem pokrene postupak za odabiranje i izlučivanje registraturne građe te da imenuje komisiju koja treba da rukovodi odabiranjem i izlučivanjem. Komisija predlaže plan odabiranja i izlučivanja, koji sadrži podatke o tvorcu fonda, njegov historijat odnosno promjene naziva, promjene njegove organizacije i strukture, te promjene o načinu vođenja administracije, podatke o sistemu registrature i načinu arhiviranja, podatke o razdoblju iz kojeg građa potječe, naznaku da li će se odabiranje i izlučivanje vršiti iz kompletne cjeline ili iz njenog dijela, podatke o stanju građe u pogledu očuvanosti, uputu o tome koji se dijelovi predviđaju za čuvanje, a što će se izlučiti s obrazloženjem zašto se izlučuje (npr. predmetnoj građi po danas važećim propisima prošao je rok čuvanja, a i inače nema vrijednost jer ne sadrži podatke koji bi bili korisni za stručna i znanstvena istraživanja i potrebe stranaka), kakav se tehnički postupak predviđa pri odabiranju i izlučivanju, zatim popis građe koja se predlaže za izlučivanje i obrazloženje toga prijedloga.

Primjeri: 1. Odjel (Povjereništvo) rada, Ispitna komisija, Stručni ispiti za kvalificirane radnike po čl. 27, 28. ZOUP-a izlučuju se: molba za polaganje stručnog ispita, uputnica za polaganje stručnog ispita, ispitni zadatak, potvrda o psihofizičkoj sposobnosti kandidata, potvrda o zaposlenju, stručna karakteristika, liječnička svjedodžba, svjedodžba o državljanstvu; 2. Tajništvo, Uprava za personalnu službu, Stručni tečajevi i stručni ispiti, izlučuju se: tečajevi: obavijesti o održavanju tečaja, raspored sati, koncepti predavanja, prijave kandidata za tečaj, pregled stanja i uspjeha polaznika tečaja, mjesečni izvještaj o radu tečaja; ispiti: obavijesti o ispitima, molba za polaganje ispita, molba za odgodu ispita, obavijest o popravnom ispitu, radna karakteristika, pismene zadaće, ispitna pitanja, popis literature.

SUMMARY

CLASSIFICATION AND PROFESSIONAL MANIPULATION OF MATERIAL OF THE LOWER-RANKING ADMINISTRATION OF THE SOCIALIST PERIOD

The author deals with the classification and the expertise of the archives of the lower-ranking administrative units. It is a review of the way in which the city council's archives are classified. Here is treated the question of classifying and the question of the basic principles by which such a job should be done. Apart from the final result

on the way in which archives and records are classified, one will find interesting data on the jurisdiction of the people's committees as well as information on the development of the administration and the communal system in Zagreb.

Because of frequent administrative and territorial divisions, the whole of the city's administrative organization was not in the position to consolidate and even less to modernize itself. Every discussion and decision concerning the organization of the administration was always more or less brought down to simple definitions of what the basic administrative units are their jurisdictions and the number of positions they hold.

For the system of administration and the way of documentation, as well as as for the way of administrating there exist laws directions & acts. To keep to the rule that one should keep only the archives that hold the important facts about the relations that are of importance for the character and essence of the city government, its organizational structure, jurisdiction, the system of administration, there exists classified functional units of each.